

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 765/2014-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť A. K., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s. r. o., Ľudová 14, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 6 CoE 12/2013 zo 6. júna 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. augusta 2013 doručená sťažnosť A. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) výrokom uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej

len „krajský súd“) sp. zn. 6 CoE 12/2013 zo 6. júna 2013, ktorým mu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že Okresný súd Brezno (ďalej len „okresný súd“) v exekučnom konaní o vymoženie sumy 3 051,61 € s príslušenstvom vedenom pod sp. zn. 4 Er 1023/2012 (v ktorom bol sťažovateľ v procesnom postavení povinného) na návrh sťažovateľa uznesením z 19. decembra 2012 vyhlásil exekúciu za neprípustnú podľa § 57 ods. 1 písm. g) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov. Proti uzneseniu súdu prvého stupňa podala oprávnená odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že návrh oprávnenej na prerušenie konania zamietol, uznesenie okresného súdu potvrdil a sťažovateľovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Podľa sťažovateľa boli týmto uznesením porušené jeho v petite sťažnosti označené práva.

Odvolací súd odôvodnil nepriznanie náhrady trov sťažovateľovi tým, že „*Exekučný poriadok upravuje trovy exekúcie v siedmej časti, o to v § 200 – § 203. Uvedenú právnu úpravu trov exekúcie je potrebné považovať za osobitnú právnu úpravu trov, ktorá vylučuje možnosť aplikácie ustanovení o trovách konania upravených v Občianskom súdnom poriadku. Aj keď ustanovenie § 251 ods. 4 O. s. p. predpokladá aplikáciu ustanovení O. s. p., je tomu tak len v prípade, ak osobitný predpis, a teda Exekučný poriadok neustanovuje inak. Z ustanovení Exekučného poriadku o trovách exekúcie však takáto možnosť aplikovať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku o trovách exekúcie nevyplýva. Platná právna úprava trov exekúcie v Exekučnom poriadku, a to na rozdiel od právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku pri rozhodovaní o trovách súdneho konania, popiera pri rozhodovaní o ich náhrade všeobecne uznávaný princíp zodpovednosti za výsledok konania. Exekučný poriadok s možnosťou vzniku náhrady trov exekúcie povinnému vôbec nepočíta, čo vyplýva predovšetkým z výkladu ustanovenia § 200 ods. 1 Exekučného poriadku, ktoré priznáva právo na náhradu trov potrebných na účelne vymáhanie nároku len súdnemu exekútorovi a oprávnenému. V prípade, že oprávnený zavini zastavenie exekúcie ustanovenie § 203 ods. 1 Exekučného poriadku síce umožňuje súdu*

uložiť oprávnenému povinnosť nahradiť nevyhnutné trovy exekúcie, avšak ale len vo vzťahu k súdnemu exekútorovi, keďže trovami exekúcie v zmysle § 200 ods. 1 sú len odmena exekútora, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri vykonaní exekúcie.“.

Sťažovateľ nesúhlasí s právnym názorom krajského súdu a poukazuje na § 251 ods. 4 prvú vetu Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej sa na výkon rozhodnutia a exekučné konanie podľa osobitného predpisu použijú ustanovenia predchádzajúcich častí, ak tento osobitný predpis neustanovuje inak. Pretože *„Exekučný poriadok nerieši priznávanie trov povinnému a ani takého priznávanie trov explicitne nevylučuje je v súlade so základnými zásadami občianskeho práva nutné aplikovať ustanovenia všeobecného predpisu, Občianskeho súdneho poriadku, upravujúceho daný právny stav.“.*

Podľa sťažovateľa nemožno zo znenia § 203 ods. 1 Exekučného poriadku vyvodiť, že by nahradenie nevyhnutných nákladov exekúcie malo patriť výlučne súdnemu exekútorovi. S odvolaním sa na početnú judikatúru všeobecných súdov považuje za nespochybniteľné, že v danej veci oprávnená musela vedieť o tom, že podáva návrh na vykonanie exekúcie na základe neplatného exekučného titulu, a preto musela predvídať aj dôvod zastavenia exekúcie, ako aj samotné zastavenie exekúcie. S poukazom na viaceré rozhodnutia všeobecných súdov v obdobných veciach sťažovateľ uvádza, že *„Za takéhoto stavu by bolo v rozpore s princípmi elementárnych požiadaviek spravodlivosti (§ 1 OSP), keby mal byť trovami právneho zastúpenia zaťažený povinný, ktorý nenesie žiadne procesné zavinenie na tom, že okresný súd musel exekúciu podľa § 50 ods. 5 Exekučného poriadku zastaviť.“.*

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa A. K... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 06. 06. 2013 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 6 CoE/12/2013 porušené boli.“.

2. Krajskému súdu v Banskej Bystrici sa v konaní vedenom pod sp. zn. 6 CoE/12/2013 prikazuje priznať povinnému náhradu trov odvolacieho konania.

3. Sťažovateľovi priznáva finančné zadostučinenie v sume 350,- Eur (slovom tristopäťdesiat eur), ktoré mu je Krajský súd v Banskej Bystrici povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť trovy konania vo výške 275,94 Eur na účet právneho zástupcu Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s. r. o., Ludová 14, 040 11 Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (III. ÚS 415/2011, IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru výrokem napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým mu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Podstata jeho argumentácie spočíva v tvrdení, že sa krajský súd dopustil svojvôle a prepiateho formalizmu pri interpretácii relevantných ustanovení Exekučného poriadku a Občianskeho súdneho poriadku, na základe čoho dospel k ústavne nesúladnému záveru, že sťažovateľ ako povinný nemá v exekučnom konaní nárok na náhradu trov konania.

Podľa judikatúry ústavného súdu aj rozhodnutiami všeobecných súdov o trovách konania možno zasiahnuť do základných práv a slobôd. Rozhodnutím o trovách konania možno predovšetkým porušiť právo na súdnu ochranu (II. ÚS 56/05, II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04). Vo všeobecnosti však platí, že nesprávne rozhodnutie o náhrade trov konania nemožno spravidla samo osebe kvalifikovať ako také pochybenie všeobecného súdu, ktoré

by svojou intenzitou zakladalo možnosť vyslovenia porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek výrazne sa môže účastníka konania dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t.j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania pristupuje iba celkom výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom alebo že bolo napadnutým rozhodnutím zasiahnuté aj iné základné právo (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

Námietky sťažovateľa sa týkajú len časti exekučného konania, a to rozhodovania krajského súdu o trovách odvolacieho konania, čo má v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci na sťažovateľa nepochybne negatívne dôsledky, avšak tieto nemožno z hľadiska kritérií spravodlivého procesu podľa názoru ústavného súdu dávať na rovnakú úroveň a pripisovať im rovnakú relevanciu ako prípadným námietkam proti procesnému postupu vedúcemu k rozhodnutiu vo veci samej, resp. v okolnostiach prípadu voči samotnému rozhodnutiu o vyhlásení exekúcie za neprípustnú (m. m. IV. ÚS 225/2012, IV. ÚS 311/2012).

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že vo svojej podstate sťažovateľ namieta, že krajský súd mu ako povinnému, nerešpektujúc kogentnú normu a postupujúc formalisticky pri výklade a aplikácii právnych noriem, nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, ktorá podľa jeho vyčíslenia predstavuje sumu 134,78 €, a preto napadnutým uznesením mal byť ukrátený o uvedenú sumu (oprávnenosť sumy uplatnenej náhrady trov konania ústavný súd neposudzoval, pozn.).

Ústavný súd v tejto súvislosti pripúšťa (obdobne ako vo veci I. ÚS 520/2013), že výrok napadnutého uznesenia krajského súdu by mohol byť z hľadiska kritérií zákonnosti sporný, ale v danom prípade považoval za nevyhnuté zohľadniť aj to, či namietané pochybenie krajského súdu je také závažné, že jeho intenzita má ústavnoprávnu relevanciu a mohla by odôvodňovať vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6

ods. 1 dohovoru. Namietaná suma, o ktorú bol, resp. mal byť sťažovateľ ukrátený, zjavne nedosahuje ani trojnásobok minimálnej mzdy, teda sumy, ktorá je aj vo sfére všeobecného súdnictva považovaná za bagateľnú (pozri § 238 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý ustanovuje trojnásobok minimálnej mzdy ako podmienku prípustnosti dovolania proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu vo veciach týkajúcich sa peňažného plnenia).

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že ak sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytnutie ústavnoprávnej ochrany sťažovateľovi prichádza do úvahy len v celkom mimoriadnych prípadoch, keď relevancia jeho námietok smerujúcich proti napadnutému rozhodnutiu v kontexte posúdenia eventuálneho porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru umožňuje dospieť k záveru, ktorý odôvodňuje vyslovenie porušenia označených práv po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (m. m. IV. ÚS 358/09, IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011). V posudzovanej veci takúto intenzitu pochybenia zo strany krajského súdu, ktorá by dosiahla ústavnoprávny rozmer, ústavný súd nezistil, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru výrokem napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým mu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, je zjavne neopodstatnená, a preto ju v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z tohto dôvodu odmietol.

2. Ústavný súd vo vzťahu k námietke porušenia základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu poznamenáva, že sťažovateľ svoje tvrdenie v podstate odvodzuje od zásahu do jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd nedospel k záveru, že by postup a rozhodnutie krajského súdu nespĺňalo požiadavky obsiahnuté čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, neprichádzala

do úvahy ani možnosť, že by napadnutým uznesením mohlo byť dotknuté základné právo sťažovateľa podľa čl. 47 ods. 2 ústavy. Aj v tejto časti je teda sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená, čo bolo dôvodom na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už pri jej predbežnom prerokovaní.

V závere ústavný súd poznamenáva (k argumentácii sťažovateľa v sťažnosti poukazujúcej na viaceré rozhodnutia všeobecných súdov s inými právnymi názormi, ako mal v predmetnej veci konajúci krajský súd), že mu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak právomoc, ktorá je podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zverená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky a tiež ďalším v tomto zákone splnomocneným súdnym orgánom v rámci hierarchického usporiadania súdnej sústavy (čl. 143 ods. 1 a 2 ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2014